

การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน
A Study of Vocational School Management according to the Concept of Enhancing Work Values

เกริกก้อง มังคละพุกษ์¹ พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์^{2*} และ สืบสกุล นรินทรางกูร ณ ออยุธยา³
Krirkkong Mangalabruks¹ Pruet Siribanpitak^{2*} and Suebsakul Narintarangkul Na Ayudhaya³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน ตัวอย่าง คือ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ที่เปิดสอนระดับ ปวช. และ/หรือ ปวส. จำนวน 269 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรง คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน และนักเรียน จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 3.77$) รองลงมาคือ การบริหารวิชาการ ($M = 3.73$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.42$) โดยการบริหารวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 4.42$) รองลงมาคือ การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา ($M = 4.41$)

คำสำคัญ : การบริหาร, อาชีวศึกษา, ค่านิยมในการทำงาน

Article Info: Received 1 June, 2018; Received in revised form 11 June, 2021; Accepted 25 June, 2021

¹ นิสิตศึกษบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล : kkrirkkong@hotmail.com

Ph.D. Candidate in Educational Administration Division, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: kkrirkkong@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล : pruet.s@chula.ac.th

Lecturer in Educational Administration Division, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: pruet.s@chula.ac.th

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล : suebsakul.n@chula.ac.th

Lecturer in Educational Administration Division, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: suebsakul.n@chula.ac.th

* Corresponding author

Abstract

The purpose of this research was to study the current state, the desirable state, and the priority needs of vocational school management according to the concept of enhancing work values. The method of this student was mixed method research design. The samples were 269 vocational schools. The instruments used in this study were questionnaires. The data was analysed by percentage, mean and standard deviation. The results showed that the current state of vocational school management according to the concept of enhancing work values were at the high level, and the desirable state of vocational school management according to the concept of enhancing work values were also at the high level.

Keywords: management, vocational school, work values

บทนำ

อาชีวศึกษาเป็นประเภทการศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าวและสอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาประเทศ และทิศทางในการจัดการศึกษาของต้นสังกัด โดยเฉพาะในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่ให้ความสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีกลยุทธ์การดำเนินงานในส่วนของ การเร่งผลิตและพัฒนากำลังคนสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เร่งผลิตและพัฒนาสมรรถนะกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ทันกับเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และรองรับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมไปถึงส่งเสริมภาพลักษณ์การอาชีวศึกษา เร่งปรับค่านิยม และวางรากฐานทักษะอาชีพ เสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือตามรูปแบบประชารัฐ ทั้งระหว่างองค์กรภายในและต่างประเทศ และส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ปัจจุบันตลาดแรงงานในระดับอาชีวศึกษาหรือแรงงานระดับปฏิบัติการประสบปัญหาขาดแคลนเนื่องจากผู้จบการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไม่ได้เข้าสู่ตลาดแรงงาน จากรายงานการวิเคราะห์สถานะตลาดแรงงานของกรมการจัดหางานกระทรวงแรงงาน (กองวิจัยตลาดแรงงาน, 2555) พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานเพียงร้อยละ 37.67 ของความต้องการหรือตำแหน่งงานที่ว่าง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งจำนวนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากปีการศึกษา 2555 ซึ่งการขาดแคลนแรงงานระดับอาชีวศึกษาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและนโยบายในการพัฒนาประเทศตามที่กล่าวข้างต้น

การเสริมสร้างค่านิยมในการทำงานจึงเป็นแนวทางการแก้ปัญหาหนึ่งที่จะมีช่วยสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการศึกษาของอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น กล่าวคือ ค่านิยมในการทำงานนั้นจะสามารถเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายนอกในเชิงลักษณะงานที่เป็นรูปธรรมที่บุคคลยึดถือ และใช้เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจในการทำงาน ได้แก่ สภาพทางกายภาพของที่ทำงาน ตำแหน่งงานผลประโยชน์จากการทำงาน และความก้าวหน้าในการทำงาน รวมไปถึงค่านิยมในการทำงานที่เกิดจากปัจจัยภายในลักษณะงานที่เป็นนามธรรมที่บุคคลยึดถือและใช้เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจในการทำงาน ได้แก่ แรงจูงใจในการทำงาน และความพึงพอใจในการทำงาน

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน ผู้วิจัยนำเสนอในส่วนของการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเพื่อให้ทราบความต้องการของการพัฒนาอันจะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนที่สอดคล้องกับแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน ใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารวิชาการ และ 2) การบริหารกิจการนักเรียน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) โดยมุ่งประเด็น 2 งานหลัก คือ 1) งานบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย งานพัฒนาหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน และงานวัดผลและประเมินผล และ 2) งานบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานส่งเสริมวินัย งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน และงานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน

2. ค่านิยมในการทำงาน work values ตามแนวคิดของ Georget and Jones (1997) ซึ่งได้แบ่งค่านิยมในการทำงานเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ค่านิยมในการทำงานที่เกิดจากปัจจัยภายนอกลักษณะงานที่เป็นรูปธรรม (extrinsic values) ประกอบด้วย สภาพทางกายภาพของที่ทำงาน ตำแหน่งงาน ผลประโยชน์จากการทำงาน และความก้าวหน้าในการทำงาน 2) ค่านิยมในการทำงานที่เกิดจากปัจจัยภายในลักษณะงานที่เป็นนามธรรม (intrinsic values) ประกอบด้วย แรงจูงใจในการทำงาน และความพึงพอใจในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 864 แห่ง กำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 269 แห่ง (Krejcie & Morgan, 1970) ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) กำหนดสัดส่วนของโรงเรียนอาชีวศึกษาในทั่วประเทศ กำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักเรียนหรือนักศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 807 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน จำนวน 1 ฉบับ ตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาจากความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) ที่ค่า $IOC \geq 0.50$ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน จากนั้นทดลองใช้แบบสอบถาม (try out) แล้ววิเคราะห์หาความเที่ยงจากสูตรคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient reliability) ซึ่งผลการตรวจสอบ พบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าเท่ากับ 0.993 และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเท่ากับ 0.995 แสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเที่ยงสูงมาก สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และสรุปผลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำนวน 600 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.35 หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 และ 3 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนฯ และตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนฯ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายใน และ 2) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

ผลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาโดยรวม พบว่าค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($M = 3.75$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 3.77$) รองลงมาคือ การบริหารวิชาการ ($M = 3.73$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.42$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.42$) รองลงมาคือ การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา ($M = 4.41$) (ตาราง 1)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

การบริหารโรงเรียน อาชีวศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
การบริหารวิชาการ	3.72	0.85	มาก	4.42	0.72	มาก
การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา	3.77	0.85	มาก	4.41	0.73	มาก
รวม	3.75	0.85	มาก	4.42	0.72	มาก

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 การบริหารวิชาการ พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก โดยงานพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด ($M = 3.76$) รองลงมาคือ งานจัดการเรียนการสอน ($M = 3.71$) และงานวัดผลและประเมินผล ($M = 3.70$) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า งานพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ($M = 4.45$) รองลงมาคือ งานจัดการเรียนการสอน ($M = 4.40$) และงานวัดผลและประเมินผล ($M = 4.395$) ตามลำดับ (ตาราง 2)

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปรผล และลำดับ ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน จำแนกตามการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	M	SD	แปรผล	ลำดับ	M	SD	แปรผล	ลำดับ
1. งานพัฒนาหลักสูตร	3.76	0.85	มาก	1	4.45	0.71	มาก	1
2. งานจัดการเรียนการสอน	3.71	0.84	มาก	2	4.40	0.73	มาก	2
3. งานวัดผลและประเมินผล	3.70	0.84	มาก	3	4.395	0.72	มาก	3

1.2 การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก โดยงานแนะแนวอาชีพและการจัดหางานมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด ($M = 3.90$) รองลงมาคือ งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน ($M = 3.79$) งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ($M = 3.73$) และงานส่งเสริมวินัย ($M = 3.67$) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า งานโครงการพิเศษและบริการชุมชนมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ($M = 4.44$) รองลงมาคืองานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน ($M = 4.43$) งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ($M = 4.395$) และงานส่งเสริมวินัย ($M = 4.39$) ตามลำดับ (ตาราง 3)

ตาราง 3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปรผล และลำดับ ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน จำแนกตามการบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	M	SD	แปรผล	ลำดับ	M	SD	แปรผล	ลำดับ
1. งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา	3.73	0.85	มาก	3	4.395	0.74	มาก	3
2. งานส่งเสริมวินัย	3.67	0.87	มาก	4	4.39	0.73	มาก	4
3. งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน	3.90	0.82	มาก	1	4.43	0.72	มาก	2
4. งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน	3.79	0.88	มาก	2	4.44	0.73	มาก	1

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

ในการศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอก 4 ด้าน ได้แก่ การเมืองและนโยบายการศึกษาของรัฐ (P) สภาพเศรษฐกิจ (E) สภาวะทางสังคม (S) และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (T) (PEST) ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน (ตาราง 4) พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดยพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก โดยสภาพเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด ($M = 3.669$) รองลงมาคือ สภาพสังคม ($M = 3.664$) นโยบายรัฐบาล ($M = 3.657$) และสภาพเศรษฐกิจ ($M = 3.642$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดยรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสภาพสังคมมี

ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($M = 4.321$) รองลงมาคือ สภาพเทคโนโลยีมี ($M = 4.318$) สภาพเศรษฐกิจ ($M = 4.291$) และนโยบายรัฐบาล ($M = 4.276$) ตามลำดับ

ตาราง 4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	M	SD	แปลผล	ลำดับ	M	SD	แปลผล	ลำดับ
1. นโยบายรัฐบาล (P)	3.657	0.872	มาก	3	4.276	0.769	มาก	4
1.1 งานพัฒนาหลักสูตร	3.640	0.867	มาก	5	4.286	0.736	มาก	4
1.2 งานจัดการเรียนการสอน	3.659	0.865	มาก	3	4.264	0.768	มาก	5
1.3 งานวัดผลและประเมินผล	3.633	0.861	มาก	6	4.294	0.764	มาก	2
1.4 งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา	3.659	0.870	มาก	4	4.289	0.783	มาก	3
1.5 งานส่งเสริมวินัย	3.628	0.884	มาก	7	4.239	0.776	มาก	7
1.6 งานแนะแนวอาชีพและ การจัดหางาน	3.667	0.884	มาก	2	4.304	0.774	มาก	1
1.7 งานโครงการพิเศษและการบริการ ชุมชน	3.710	0.876	มาก	1	4.260	0.779	มาก	6
2. สภาพเศรษฐกิจ (E)	3.642	0.875	มาก	4	4.291	0.780	มาก	3
2.1 งานพัฒนาหลักสูตร	3.610	0.875	มาก	6	4.277	0.785	มาก	5
2.2 งานจัดการเรียนการสอน	3.630	0.863	มาก	4	4.283	0.782	มาก	4
2.3 งานวัดผลและประเมินผล	3.660	0.858	มาก	3	4.302	0.765	มาก	2
2.4 งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา	3.671	0.852	มาก	2	4.295	0.779	มาก	3
2.5 งานส่งเสริมวินัย	3.592	0.901	มาก	7	4.268	0.788	มาก	7
2.6 งานแนะแนวอาชีพและ การจัดหางาน	3.628	0.890	มาก	5	4.277	0.792	มาก	5
2.7 งานโครงการพิเศษและการบริการ ชุมชน	3.705	0.883	มาก	1	4.337	0.767	มาก	1
3. สภาพสังคม (S)	3.664	0.865	มาก	2	4.321	0.766	มาก	1
3.1 งานพัฒนาหลักสูตร	3.633	0.860	มาก	7	4.326	0.759	มาก	3
3.2 งานจัดการเรียนการสอน	3.635	0.876	มาก	6	4.313	0.766	มาก	5
3.3 งานวัดผลและประเมินผล	3.659	0.873	มาก	4	4.322	0.782	มาก	4
3.4 งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา	3.697	0.863	มาก	2	4.337	0.777	มาก	2
3.5 งานส่งเสริมวินัย	3.643	0.858	มาก	5	4.295	0.770	มาก	7
3.6 งานแนะแนวอาชีพและ การจัดหางาน	3.664	0.879	มาก	3	4.309	0.763	มาก	6

ตาราง 4 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	M	SD	แปลผล	ลำดับ	M	SD	แปลผล	ลำดับ
3.7 งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน	3.719	0.849	มาก	1	4.344	0.744	มาก	1
4. สภาพเทคโนโลยี (T)	3.669	0.888	มาก	1	4.318	0.757	มาก	2
4.1 งานพัฒนาหลักสูตร	3.660	0.896	มาก	5	4.315	0.778	มาก	4
4.2 งานจัดการเรียนการสอน	3.626	0.870	มาก	7	4.297	0.766	มาก	6
4.3 งานวัดผลและประเมินผล	3.668	0.860	มาก	3	4.335	0.733	มาก	2
4.4 งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา	3.699	0.852	มาก	2	4.334	0.731	มาก	3
4.5 งานส่งเสริมวินัย	3.650	1.014	มาก	6	4.280	0.784	มาก	7
4.6 งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน	3.666	0.865	มาก	4	4.304	0.772	มาก	5
4.7 งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน	3.710	0.860	มาก	1	4.359	0.737	มาก	1

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมในของการบริหารกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมในของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงานในด้านการบริหารวิชาการ พบว่า งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด โดยรองลงมาคือ งานจัดการเรียนการสอน และงานวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ โดยด้านการบริหารวิชาการทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ในงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอาจสืบเนื่องมาจาก กระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน โดยบังคับใช้หลักสูตรในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาทุกแห่งรวมถึงรายวิชาของแต่ละสาขานั้นมีวิชาชีพที่มีวัตถุประสงค์รายวิชาเพื่อการเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะความชำนาญในแต่ละสาขาอาชีพ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557ก) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557ข) ซึ่งผู้เรียนจะได้รับการสอนและการฝึกกรรมทั้งต้องผ่านมาตรฐาน ตามเกณฑ์ของวิชาชีพดังกล่าวโดยผ่านกระบวนการของการบริหารวิชาการ ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนมีมีค่าเฉลี่ยรองลงมา นั้น อาจเกิดจากความสอดคล้องกับแนวทางในการบริหารวิชาการ ซึ่งมีส่วนมาถึงงานวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่รองลงมาจาก การบริหารวิชาการ และการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

ในส่วนสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวความคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงานด้านการบริหารกิจการนักเรียน พบว่า งานส่งเสริมวินัยมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากในปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนในด้านการส่งเสริมวินัยในโรงเรียนอาชีวศึกษาต่าง ๆ นั้น มีกลยุทธ์ที่

ไม่สอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยเพื่อเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน จึงทำให้วิธีดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ของงานส่งเสริมวินัยไม่เอื้อต่อการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน ในงานส่งเสริมวินัยเพื่อการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน ต้องมีการสร้างหรือปรับวิธีดำเนินการให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและปลูกฝังค่านิยมของ สติธย์ นิยมญาติ (2524) ที่ได้กล่าวถึงวิธีที่ได้ผลในการเปลี่ยนแปลงและปลูกฝังค่านิยมในตอนหนึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงและปลูกฝังค่านิยมให้เกิดผลต้องมีการสร้างหรือจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม ชมรม เพื่อหาความรู้สร้างประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดจากปัญหาต่าง ๆ ทั้งของตนเองและผู้อื่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตัวเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวคิดจิตสำนึก จากการศึกษาวิเคราะห์นำไปสู่การเสริมสร้างค่านิยมของผู้เรียนต่อไป

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวความคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน พบว่าสภาพเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด อาจเนื่องมาจากสภาพการทำงานในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการทำงานอย่างกว้างขวางในทุกสาขาอาชีพและทุกระดับการทำงาน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น ดังนั้น แรงงานในทุกระดับรวมถึงแรงงานในระดับกลางและระดับล่าง ต้องมีทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยปรับโครงสร้างไปสู่ “value-based economy” หรือ เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งมีสาระสำคัญในการเปลี่ยนการขับเคลื่อนประเทศด้วยอุตสาหกรรม เป็นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี เป็นนโยบายการขับเคลื่อนที่มีชื่อเรียกว่าไทยแลนด์ 4.0 (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวความคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน นั้น ในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโดยรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน โดยที่ด้านสภาพสังคมมีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความต้องการในการสนับสนุนการเข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมถึงการให้ความสำคัญและคุณค่าของการเข้าสู่ตลาดแรงงานของสังคม โดยเฉพาะสังคมที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน หรือทัศนคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา และทัศนคติต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานของอาชีวศึกษา ของสังคม ซึ่งรวมไปถึงการยอมรับในทักษะความสามารถของผู้จบการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาของสถานประกอบการ และค่าตอบแทนในการทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้จบการศึกษา รวมถึงการสนับสนุนของผู้ปกครอง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Desimone (1999) ที่กล่าวว่าควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของสังคม กล่าวคือ ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการในการมีส่วนร่วมกับการศึกษาและให้ความสำคัญกับผู้เรียน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างผลักดันให้ไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาสามารถนำผลของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารจัดการโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาหารขาดแคลนแรงงานในประเภทอาชีวศึกษาของตลาดแรงงานเพื่อส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

2) ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาควรมีความตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนแรงงานประเภทอาชีวศึกษาของตลาดแรงงาน และจริงจังกับการนำกลยุทธ์ไปใช้โดยกำกับติดตาม และอำนวยความสะดวกต่อผู้นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

3) โรงเรียนอาชีวศึกษาควรนำวิธีการดำเนินงานของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงานไปปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าทำงานเพื่อให้เกิดผลสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถาบันการศึกษาในระดับและประเภทอื่นที่มีการเรียนการสอนหรือสาขาวิชาที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ ตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557ก). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556*. แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557ข). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557*. แผนกวิชาการพิมพ์วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กองวิจัยตลาดแรงงาน. (2555). *ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและประมาณการผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานปี 2557*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สถิตย์ นิยมญาติ. (2524). *สังคมวิทยาการเมือง*. ไทยวัฒนาพานิช.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). *แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0*. กองแผนงาน มหาวิทยาลัยแม่โจ้. http://planning2.mju.ac.th/government/20111119104835_planning/Doc_25590823143652_358135.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

Desimone, L. M. (1999). Linking parent involvement with student achievement: Do race and income matter?. *The Journal of Education Research*, 93(1), 11-30.

Georgel, J. M., & Jones, G. R. (1997). Experiencing work: Values, attitudes, and moods. *Human Relations*, 50(4), 393-416.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.